

Monumentnummer*: 518449

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 december 2001
Kadaster deel/nr 82898/159

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Amsterdam	Amsterdam	Noord-Holland					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Rokin	72			1012 KW	Amsterdam		
Wijde Kapelsteeg	2			1012 NS	Amsterdam		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel			
Amsterdam	F			6532			

Omschrijving**

Inleiding

Een in 1917 tot stand gekomen WINKEL met werkplaats en kantooruimte en bovengelegen conciërgewoning. Deze woning is een wijziging in 1918 van het oorspronkelijke bouwplan. De hier van oorsprong gevestigde opticiens en optiekzaak 'De Gouden Bril' is de oudste nog bestaande zaak in deze branche in Nederland. De opdrachtgever was J.C. Schmidt. De bestaande bebouwing op deze hoek van Rokin en Wijde Kapelsteeg werd gesloopt en het huidige pand werd op de bestaande fundering naar ontwerp van P. van Dijk opgericht. Gebouwd in de stijl van de Overgangsarhitectuur. Boven de ingang aan de Wijde Kapelsteeg zijn twee gevelstenen ingemetseld van de in 1916 gesloopte panden. De linker gevelsteen toont een kalf met een kroon op zijn kop, de rechter een gezicht op IJsselstein. Als bouw materiaal werd naast zandsteen en baksteen ook uit Zweden afkomstige gösta aangewend. Opvallend is de grote houten winkelpui. Verder beeldhouwwerk in de gevels, waaronder een aap die door een verrekijker naar beneden tuurt. Ook oorspronkelijk hing er een bril als uithangbord op de hoek, eveneens één verder in de Wijde Kapelsteeg. Het winkelinterieur werd in 1918 door de binnenhuisarchitecten van de firma J.B. Hillen ontworpen en is grotendeels nog oorspronkelijk. Betonijzerwerken van N.V. Gewapend Betonbouw 'De Kondor'.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving. Op een rechthoekig grondplan tot stand gekomen winkel met werkplaats en kantoren. Smal perceel met een gebouw met de voorgevel aan de zijde van het Rokin en de lange gevel aan de zijde van de Wijde Kapelsteeg. In het geheel laten zich vier bouwlagen onderscheiden: kelder, begane grond, drie verdiepingen onder een kap. Het deel van het betroffen pand grenzend aan Wijde Kapelsteeg 6 werd oorspronkelijk gedekt door een plat dak. Toch heeft ook dit deel van het bouwvolume vier bouwlagen. De verdiepingen zijn hier duidelijk minder hoog. Tegenwoordig wordt het geheel gedekt door een zadeldak met pannen. Achter de tuitgevel in de Wijde Kapelsteeg bevindt zich een ingestoken kap. Drie kleine dakkapellen met venster en piron.

Gevel aan de zijde van het Rokin.

Aan de benedenzijde natuurstenen elementen met openingen naar het souterrain. Op de hoek een conische pijler. Hardstenen stoepje leidt naar originele toegangsdeur. Links en rechts winkeletalages in eikehouten kozijnen. Boven de houten latei een serie gekoppelde lichten met glas-in-lood raamvulling. Hierboven de houten pui van de verdieping. Gekoppelde vensters met bovenlichten met glas-in-lood raamvulling en houten posten en consoles. Eikehouten geprofileerde lijst met ruw behakte blokken op de hoeken van de gevel. Op de overgang tussen winkel en verdieping in puibalk opschrift 'De Gouden Bril'. Op de hoek een smeedijzeren gebogen arm met recente 'uithangbril'. De tweede en derde verdieping tonen overwegend gebruik van natuursteen en baksteen in sierlijke motieven vermetseld. Drie vensters op de tweede verdieping met draairamen en bovenlicht met glas-in-lood raamvulling. Twee gebeeldhouwde maskers onder de natuurstenen muurdammen. Fries met reliëf en sierlijk metselwerk in panelen. Op de derde verdieping drie vensters met draairamen en drievoudig gelede bovenlichten. Gemetselde muurdammen met natuurstenen accenten en rozetten. Horizontaal natuurstenen element waarboven sierlijk metselwerk in paneel. Top van de tuitgevel met metselwerk, natuurstenen accenten en vlechtingen en afdekking van de gevelbeeindiging. Verder een natuurstenen brede tuit met treden. Eenvoudig venster met draairaam en hijsbalk. Op de hoek met de gevel van de Wijde Kapelsteeg zit een gebeeldhouwde aap met verrekijker. Gevel aan de zijde van de Wijde Kapelsteeg.

Geheel links het deel met de minder hoge verdiepingen. Dit deel is sterk horizontaal en vertikaal geleed. Twee brede gelede vensters op de begane grond. Boven een hoge cordonlijst twee drievoudig gelede vensters. Dergelijke vensterpartijen eveneens op de tweede en derde verdieping. Gemetselde delen afgewisseld door natuurstenen accenten en beneden- en bovendorpels. Gemetselde lisenen lopen door tot de derde verdieping. Bovenste verdieping eenvoudiger van opzet. Rechte gevelbeeindiging met twee hijsbalken. Rechts hiervan een deel onder tuitgevel. Op het niveau van de begane grond een natuurstenen geveldeel met toegangsdeur met bovenlichten en vensterpartijen. Hierboven verdiepingen met vensterpartijen en sierlijk metselwerk in panelen en natuurstenen accenten en geveltop met tuit als omschreven bij de gevel aan het Rokin. De hijsbalk ontbreekt. Tussen de eerste en de tweede verdieping de genoemde gevelstenen en jaartalaanduiding '1917'. Het rechterdeel van de zijgevel toont op het niveau van de begane grond eveneens het natuurstenen geveldeel met links vensteropeningen en rechts de houten pui van de winkel. De etalages of winkelruiten hebben ook hier series bovenlichten met posten en consoles. Boven deze winkelpui nog vensters van de eerste verdieping in eikehouten kozijnen met bovenlichten en sierlijke consoles onder hoge geprofileerde puibalk. In het midden een ruw behakt blok natuursteen in de vorm van een console, deze wordt geflankeerd door een tweetal houten consoles. Vlakke natuurstenen spaarvelden en panelen met siermetselwerk. Overige geveldelen met vensterpartijen met enkele of drievoudig gelede bovenlichten. Verder lisenen, siermetselwerk en natuurstenen accenten. Op het niveau van de tweede verdieping gebruik van rozetten en sierlijsten. Aan de linkerzijde, ter hoogte van de hoge eikehouten puibalk een natuurstenen uitkragende lijst op klossen. Op de overgang tussen lijst en puibalk een voluut als console of kraagsteen waarop basement van vrijwel rondbosse uitgevoerd sculptuur van schrijdende man met hoed en mantel. Bijzondere onderdelen in het winkelinterieur zijn de vitrinekasten van mahoniehout, de brillenlaadjes, kartotheekkasten en toonbank,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de koperen rasters van de kastdeuren en het hang- en sluitwerk. De glas-in-lood ramen zijn van J.W. Le Nobel.

Waardering

Winkel met werkplaats en kantoorruimte van algemeen belang vanwege cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een typologische ontwikkeling. Oudste nog bestaande opticiën in deze branche in Nederland. Voorts van belang vanwege de architectuurhistorische waarde, vanwege het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek, verwijzend naar de functie. Bijzonder belang vanwege de architectonische gaafheid van exterieur en interieur.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Werk-woonhuis
Winkel (G)

Functie

Winkelwoning
Winkel (G2)